

TEORIE A PRAXE VÝUKY NA KATEDRE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ (PAČR)

Lukáš Harazin¹⁾, Oldřich Luža²⁾

ABSTRAKT

Príspevek sa zaoberá analýzou teórie a praxe v oblasti vzdelávania v krízovom řízení na Policejní akademii ČR v Praze. Popisuje současný model vzdelávania v krízovom řízení na katedře krízového řízení a možné další směry v oblasti propojení teórie a praxe.

Klíčová slova:

Policejní akademie České republiky v Praze, vysoká škola, spojení teórie s praxí.

ABSTRACT

The article analyzes the theory and practice in education in crisis management at the Police Academy in Prague. It describes the current model of education in crisis management at the Department of Crisis Management and other possible directions in linking theory and practice.

Key words

Police Academy of the Czech Republic in Prague, university, interconnection between theory and practice.

ÚVOD

Policejní akademie České republiky v Praze byla zřízena zákonem č. 26/1993 Sb. ze dne 21. prosince 1992, kterým se mění a doplňují některé zákony v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti, a o opatřeních s tím souvisejících a to ke dni 1. ledna 1993.

Policejní akademie České republiky v Praze podstatnou měrou přispívá k formování nově se tvořící bezpečnostní vědy a je uznávaným pracovištěm

¹⁾ Lukáš Harazin, Mgr., Policejní akademie České republiky v Praze, Lhotecká 559/7, 143 01, Praha 4, kkriz@polac.cz; harazin@polac.cz

²⁾ Oldřich Luža, Mgr., Policejní akademie České republiky v Praze, Lhotecká 559/7, 143 01, Praha 4

kriminalistiky a krizového řízení. Udělením akreditace doktorského studijního programu v roce 2003 byly vytvořeny tři stupně vysokoškolského vzdělání (bakalářský, magisterský a doktorský). Policejní akademie České republiky v Praze je vysoká škola univerzitního typu.

Policejní akademie České republiky v Praze je od 1. dubna 2008 organizačně členěna na dvě fakulty – Fakultu bezpečnostně právní a Fakultu bezpečnostního managementu.

Tento článek se věnuje oblasti krizového řízení, které má na Policejní akademii České republiky v Praze velmi významné místo a rozšiřuje odborný článek *Policejní akademie České republiky v Praze jako škola, která klade důraz na propojení teorie s praxí*.

1 TEORIE A PRAXE

Řada odborníků z různorodých oblastí chápe teorii jako kvalitativně podložený a konzistentní systém relevantních pojmů či tvrzení, která popisují specifický okruh jevů. To vše vychází z kvalitativně vytvořených vědeckým metod. Významným prvkem v oblasti teorie hrají hypotézy a jejich verifikování či falzifikování.

Teorie krizového řízení představuje ovšem nový směr bádání, který má ještě před sebou podstatné výzvy. Velkým přínosem v oblasti zpracovávání empirických poznatků v oblasti krizového řízení je to, že krizový management představuje v dnešní době velký „boom“, dotýká se všech oblastí společnosti (veřejného i soukromého života) a stává se nedílnou součástí komplexního vzdělávání.

2 KATEDRA KRIZOVÉ ŘÍZENÍ (PAČR)

Katedra krizového řízení je zařazena pod fakultu bezpečnostního managementu Policejní akademie České republiky v Praze. Výuka je primárně aplikována na fakultě bezpečnostního managementu (veřejná správa). Výběrové předměty se vyučují také na druhé fakultě, tj. fakulta bezpečnostně právní (policejního zaměření).

2.1 PŘEHLED VYUČOVANÝCH PŘEDMĚTŮ NA KATEDŘE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ PO AKREDITACI (2015)

Bakalářský program "Veřejná správa": Analýza rizika, Bezpečnost a krizové řízení – základy, Bezpečnostní dokumentace, Ekonomika při řešení krizových situací, Integrovaný záchranný systém, Metody a nástroje řízení bezpečnosti, Nebezpečné látky a průmyslové nehody, Ochrana kritické infrastruktury, Ochrana obyvatelstva, Přírodovědný základ oboru, Řízení bezpečnosti území, Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek.

Magisterský program "Veřejná správa": Bezpečnost a obnova území, Bezpečnostní systém ČR, Bezpečnostní politika a její formulování, Informační systémy pro bezpečnostní management, Mezinárodní spolupráce v bezpečnostní oblasti, Mezinárodní spolupráce - zahraniční mise, Regionální přeshraniční spolupráce a humanitární pomoc, Případové studie a modelování scénářů pohrom, Rizikový management, Řízení bezpečnosti a rizika, Statistika a pravděpodobnost pro bezpečnostní management, Územní, nouzové a krizové plánování, Základy bezpečnostního systému ČR.

Bakalářský program "Bezpečnostně právní studia": Nebezpečné látky a průmyslové havárie, Teorie a praxe krizového řízení, Základy teorie a praxe krizového řízení

Magisterský program "Bezpečnostně právní studia": Krizové řízení

2.2 VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST KATEDRY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Vědeckovýzkumná činnost katedry je zaměřena do oblasti krizového řízení jak ve výzkumné činnosti zabezpečované v rámci Policejní akademie České republiky v Praze, tak v projektech organizovaných Ministerstvem vnitra České republiky v rámci bezpečnostního výzkumu České republiky.

Vedle přímé účasti akademických pracovníků katedry na těchto výzkumných projektech, jsou tito pracovníci spoluúčastní i na hodnocení a výběru projektů bezpečnostního výzkumu a dalších výzkumných aktivit v oblasti bezpečnosti a krizového řízení v rámci výběrových komisí při Ministerstvu vnitra České republiky.

Policejní akademie České republiky v Praze věnuje problematice vědy a výzkumu velkou pozornost. Rámec vědeckovýzkumných aktivit školy představují **projekty dlouholetého koncepčního rozvoje Policejní akademie České republiky v Praze jako výzkumné organizace, financovaného institucionální podporou.** Nedávno byla završena etapa pro roky 2010 až 2015, v současnosti probíhá etapa pro roky 2016 až 2020.

2.3 PERIODIKUM BEZPEČNOSTNÍ TEORIE A PRAXE

Periodikum Bezpečnostní teorie a praxe vychází pravidelně od roku 2005 čtyřikrát ročně. Jedenkrát ročně vychází zvláštní číslo zaměřené na publikaci výsledků z výzkumné vědecké činnosti realizované v rámci výzkumných záměrů a dalších projektů Policejní akademie České republiky.

Velmi významnou a podstatnou informací je, že periodikum Bezpečnostní teorie a praxe je od 1. dubna 2016 zařazen do databáze vědeckých časopisů European

Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS). ERIH PLUS tvoří seznamy časopisů pro různé obory v oblasti humanitních a společenských věd.

Cílem ERIH je upozornit na významné vědecké časopisy, a tím na výsledky kvalitního výzkumu v humanitních oborech a společenských vědách v Evropě. Do současné doby (od r. 2015) byl časopis zařazen v Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice a vědecké či přehledové články v něm uveřejněné byly podle platné metodiky hodnocené 4 body. Po zařazení do databáze ERIH PLUS získávají všechny uveřejněné recenzované články ohodnocení minimálně 10 bodů.

Hlavním cílem periodika *Bezpečnostní teorie a praxe* je zveřejňovat výsledky vědecké a výzkumné činnosti vlastních akademických pracovníků a externích autorů, které jsou zaměřeny na bezpečnostní stránky řízení, správy a administrativy, specificky orientované do oblasti krizového řízení, bezpečnostního managementu, kriminalistiky, psychologických aspektů kriminalistiky a kriminologie, v souladu s platnou "Metodikou hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů".

Časopis je vyhledávaným zdrojem informací jak pro specializované odborníky, tak pro širší odbornou veřejnost. Je neprodejný a distribuovaný v rámci rezortu MV ČR, bezpečnostní praxe a do 25 knihoven v České republice.

3 ROZVOJ TEORIE A PRAXE V RÁMCI VÝUKY

Policejní akademie České republiky v Praze, KATEDRA KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ na základě výzkumného záměru a projektů vědeckovýzkumných úkolů spolupracuje s následujícími ústavy, útvary a institucemi působícími v rámci státního, veřejného, akademického či nevládního sektoru:

- **Ministerstvo vnitra České republiky** - všestranná spolupráce a komunikace, zapojování se do expertních pracovních skupin, vytváření nebo koordinovaných po linii resortu, vzdělávání managementu a dalších zaměstnanců resortu, vytváření podmínek pro pořádání akcí, významných z hlediska resortu, tradice studentských stáží.
- **Policie České republiky** - všestranná spolupráce, obecně označitelná za propojování akademické teorie s policejní praxí, snaha začleňovat do výuky nejnovější praktické poznatky a zjištění – a naopak určitý vzdělávací a informační servis pro policejní management a další složky, tradice studentských stáží, zapojení do programů instruktážně-metodických zaměstnání.
- **Hasičský záchranný sbor České republiky (respektive hasičské záchranné sbory krajů)** - rovněž všestranná spolupráce, obecně označitelná za propojování akademické teorie s praxí v oblasti ochrany obyvatelstva, snaha začleňovat do výuky nejnovější praktické poznatky a

zjištění, tak aby přednášená látka korespondovala s nejaktuálnějšími právními předpisy a dalšími relevantními dokumenty, tradice studentských stáží, zapojení do programů instruktážně-metodických zaměstnání.

- **Institut ochrany obyvatelstva, Lázně Bohdaneč** - spolupřátelství odborných akcí v oblasti managementu pracovníků Hasičského záchranného sboru a veřejné správy.
- **Správa státních hmotných rezerv** - významný partner spolupráce v oblasti ekonomické bezpečnosti, realizace exkurzí pro studenty, konzultace, spolupráce v oblasti přípravy vzdělávání: užívání cvičné verze informačního systému ARGIS.
- **Magistrát hlavního města Prahy: odbor krizového řízení a oddělení prevence kriminality** - spolupráce v rámci řešení grantového úkolu z oblasti prevence kriminality s názvem „Strážník na ulici“. Intenzivní spolupráce probíhá i s krizovými pracovišti dalších vyšších územněsprávních celků (bezpečnostní tajemníci krajů).
- **T-soft, a. s.** - vývoj bezpečnostního softwaru, pomoc při budování laboratoře krizového řízení a spolupráce v oblasti školení odborníků.
- **ASIS International Česká republika** - aktuální výzvy v oblasti privatizace bezpečnosti, propojení teorie s praxí.

4 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Mezinárodní spolupráce školy se uskutečňuje především v následujících oblastech:

- Přímá mezinárodní spolupráce na základě bilaterálních i multilaterálních dohod na úrovni vysokých policejních škol a zahraničních universit.
- Zapojení do mezinárodních vzdělávacích projektů a programů (LLP/Erasmus).
- Zahraniční mobility akademických pracovníků, studentů a zaměstnanců.
- Mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje.

Tabulka 1 Partnery po linii dvoustranných i mnohostranných dohod

 <p>Deutsche Hochschule der Polizei</p>	<p>Deutsche Hochschule der Polizei (Spolková republika Německo, Münster) http://www.dhpol.de/de/index.php</p>
 <p>Hochschule der Sächsischen Polizei (FH) per aspera ad astra</p>	<p>Hochschule der Sächsischen Polizei (Spolková republika Německo, Rothenburg) http://www.polizei.sachsen.de/fhpol/</p>
 <p>Fachhochschule für öffentliche Verwaltung und Rechtspflege in Bayern</p>	<p>Fachhochschule für öffentliche Verwaltung und Rechtspflege in Bayern, Fachbereich Polizei (Spolková republika Německo, Fürstfeldbruck) http://www.fhvr-polizei.bayern.de/</p>

	Hochschule für Polizei (Spolková republika Německo, Villingen-Schwenningen) http://www.hfpol-vs.de/ge/
 POLIZEIAKADEMIE NIEDERSACHSEN	Polizei Akademie Niedersachsen (Spolková republika Německo, Nienburg – Oldenburg – Hannoversch Münden) http://www.pa.polizei-nds.de/
	Akadémia Policajného zboru (Slovensko, Bratislava) http://www.akademiapz.sk/
	Žilinská univerzita v Žiline (Slovensko, Žilina) http://www.uniza.sk/ ; http://www.utc.sk/ ; http://fsi.uniza.sk/_english/index-en.html
	Ecole Nationale Supérieure de la Police – ENSP (Francie, Saint-Cyr-au Mont-d'Or) http://www.ensp.interieur.gouv.fr/
	Wyzsza Szkola Policji w Szczytnie – WSPol (Polsko, Szczytno) http://www.wspol.edu.pl/s/ ; http://bip.szczytno.wsp.policja.gov.pl/
	Nemzeti Közszolgálati Egyetem: Rendészettudományi Kar (Maďarsko, Budapest) http://www.uni-nke.hu/index.php/en/faculty-of-law-enforcement
	Mykolo Romerio Universitetas (Litva, Vilnius) http://www.mruni.eu/en/
	University of Central Lancashire (Spojené království, Preston) http://www.uclan.ac.uk/
	Polis Akademisi Başkanlığı Gölbaşı (Turecko, Ankara) http://www.pa.edu.tr/

5 VZTAH TEORIE A PRAXE V OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Propojení teorie a praxe hraje významnou roli pro uplatnění absolventů vysoké školy po ukončení studia (někdy již v průběhu studia). Podle řady úřadů práce je velkým negativem, že vysoké školy nedostatečně spolupracují se zaměstnavatelskou sférou, ať již v soukromém nebo ve veřejném sektoru. Studenti jsou tak vzděláváni především v teoretické rovině. Propojení teoretické oblasti vzdělávání a její části praktické je proto pro efektivní studium velmi přínosné.

Je třeba mít na zřeteli, že velmi často je praktickým přínosem, když konkrétní téma přednáší přímo tzv. odborník z praxe. Záleží však na jeho pedagogické přípravě. Ne každý odborník je schopen své vědomosti a dovednosti dále předávat. Nicméně existuje celá řada dalších možností, kterými lze aktivně vzdělávat studenty.

Autoři článku chtějí poukázat zejména na fakt, že pro studium či pro studenty je zcela zásadní možnost proaktivně studovat a navštívit spoustu odborných seminářů, workshopů, exkurzí, stáží, odborných výcviků, výměnných pobytů v zahraničí, trainee programů a podobně.

Například výuka v terénu je významnou součástí vzdělávání. Největším přínosem výuky v terénu je, že specifickým způsobem připravuje studenty s problémovými okruhy, studenti vidí v praxi to, o čem se učí ve škole. V závislosti na efektivním vzdělávání či moderní formě výuky roste význam exkurzí. Kromě zmíněných přínosů terénního vyučování, posilují exkurze i složku dovednostní a postojovou. Exkurze určitým způsobem studenty motivuje k pracovní aktivitě, studenti na základě podnětů z exkurze začínají přemýšlet o volbě zaměření svých studijních plánů, například zaměření bakalářské či diplomové práce, hledání problémových okruhů, ale také, a **to si myslíme, že je velmi podstatné, začínají přemýšlet o svých pracovních možnostech, které jim studium nabízí.**

Na druhou stranu školy musí dát svým studentům teoretický základ a širší záběr, než požaduje praxe. Úzce specializovaní odborníci bez efektivní orientace v různých oblastech by se těžko uplatnili na trhu práce.

V současné době Policejní akademie České republiky v Praze, konkrétně katedra krizového řízení, organizuje tyto aktivity pro studenty:

- Exkurze ve spolupráci se Správou státních hmotných rezerv – sklady zásob ropy a ropných produktů, zásoby pro Severoatlantickou alianci v Heřmanově Městci, příprava exkurze v rámci potravinové bezpečnosti.
- Exkurze krytů na území hl. města Prahy – spolupráce s Magistrátem a Správou služeb hlavního města Prahy.
- Provizorní stavby protipovodňových stěn studenty školy.
- Erasmus – studium bezpečnostních disciplín v zahraničí.
- Exkurze do jaderné elektrárny Temelín.
- Exkurze do hasičských stanic v Praze.
- Exkurze do operačního střediska GŘ HZS ČR.
- Muzeum Policie České republiky – sekce ochrany obyvatelstva.
- Exkurze do ČHMÚ v Praze.

Tyto aktivity jsou velmi náročné na ochotu a čas, nicméně ze zkušeností vyplývá, že studenti velmi významně ocení, pokud mohou získávat odborné informace (odborníci z praxe) i mimo areál vysoké školy.

Dříve byla v rámci studia na škole pro studenty povinností absolvovat určitou stáž (například v létě na policejních odděleních). Po čase se tento model opustil,

protože se z něj stala formalita a v rámci organizací se studentům často nikdo prakticky nevěnoval. Nicméně studenti o stáži mají zájem. Individuálně několik málo studentů stáži potvrdilo. Tyto stáže si domlouvají individuálně. Autoři zde vidí potenciál, protože studenti potvrzují, že se seznamují i s odbornými materiály z oblasti bezpečnosti (na úrovni ORP, krajů, atd.). Je otázkou, pokud by tyto stáže byly povinné, jakým způsobem by k tomu přistoupily jednotlivé úřady a instituce. Hlavní problém není v ochotě úřadů, ale spíše z hlediska časové vytíženosti úředníků. Další problémem je, s jakým materiálem mohou studenti pracovat.

PŘÍKLAD PROPOJENÍ TEORIE A PRAXE PŘI VÝUCE

Jak již bylo popsáno, existuje mnoho způsobů, jak efektivně připravovat budoucí odborníky v oblasti krizového řízení. Katedra krizového řízení, Policejní akademie České republiky v Praze se snaží více propojovat teoretickou připravenost s praktickou částí.

Velmi významný partner pro katedru krizového řízení je Správa státních hmotných rezerv (viz. výše). Správa státních hmotných rezerv představuje druh ústředního správního úřadu, který má mimo jiné působnost na úrovni státních hmotných rezerv v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy.

Katedra krizového řízení v součinnosti se Správou státních hmotných rezerv zařadila do výuky konkrétní informační systém, který se využívá v praxi. Jedná se o informační systém ARGIS, který je důležitým nástrojem v rámci zabezpečení nezbytných dodávek podle zákona č. 241/2000 Sb. Katedra krizového řízení může používat jeho cvičnou verzi, tak jako pracovníci krizového řízení na všech úrovních krizového řízení.

Výhodou pro praxi je to, že se studenti setkávají s informačním systémem, který se používá v praxi. Nejedná se o informační systémy typu určitých her či modelování, ale o konkrétní nástroj pracovníků krizového řízení. Autoři v tom spatřují velmi významný posun propojení teorie a praxe. Absolventi jsou poté lépe připraveni pro své budoucí povolání.

ZÁVĚR

Existuje mnoho názorů na problematiku vztahů mezi teorií a praxí. Pro oblast krizového řízení je tato otázka zásadní. Vztah mezi teorií a empirickými poznatky je klíčová vzhledem k tomu, že krizové řízení je relativně nově koncipovaná oblast bádání. Je třeba dále hledat možnosti a způsoby, jak vzájemné vazby mezi teorií a praxí prohlubovat. V oblasti vzdělávání v krizovém řízení je to důležitý atribut. Pro praxi je třeba připravit takový profil absolventa, který se uplatní na trhu práce. Právě přechod z teoretické roviny přípravy do pracovního procesu, a zejména jeho „uchycení se na trhu práce“ je klíčové. Musíme si uvědomit, že hledat další formy vzdělávání a

přípravy pro potřeby praxe. Pro řešení mimořádných událostí a krizových situací je důležitá také přípravná fáze. Tudíž připravenost hraje významnou roli. Ne nadarmo platí, **šťěstí přeje připraveným.**

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] HARAZIN, L., KRULÍK, O. Police Academy of the Czech Republic and its Role in the Security Education System of the Czech Republic. In *3rd International Conference „Crisis Management Days“*, 27 and 28 May 2010. Ed. Alen STRANJIK. Velika Gorica: Veleučiliště Velika Gorica, 2010, příspěvek č. 19, <<http://www.dku.hr/>>. bez ISBN
- [2] Periodikum – Bezpečnostní teorie a praxe. In: *Policejní akademie České republiky v Praze* [online]. 2013 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z:http://www.polac.cz/g2/view.php?o_skole/veda.html
- [3] HARAZIN, L., LUŽA, O., KRULÍK, O. Policejní akademie České republiky v Praze jako škola, která klade důraz na propojení teorie s praxí. In: Zkvalitnění systému vzdělávání a výzkumu v oblasti ochrany obyvatelstva Fakulta logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Uherské Hradiště, 27. III. 2014, s. 89 až 97, ISBN 978-80-7454-337-1.